

ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಕುರಿತು ಬೋಧಕರು ಹೇಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ?

What do Teacher's think of Language Teaching?

ರಜಿನಿ ದ್ವಿವೇದಿ ಮತ್ತು ಶೋಭಾ ಶಂಕರ ನಾಗಡಾ

ಅನುವಾದ: ಮಹಿಮಾ ಸಿಂಗ್

(ಕನ್ನಡಾನುವಾದ: ಟಿ.ಎನ್. ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿ)

ಐದನೆಯ ತರಗತಿಯ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಓದಲು, ಕಥೆ ಹೇಳಲು, ಪದ್ಯವನ್ನು ವಾಚಿಸಲು, ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬೋಧಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅಸಲಿಗೆ ಭಾಷಾ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತದೆ? ಬೋಧಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೋಧಕರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಧೋರಣೆಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಮುಂದಿನ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು?

“ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು?” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬೋಧಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಂತೆಯೇ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. “ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾಷೆ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ”, “ಅದು ಸಂವಹನದ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿದೆ” ಎಂಬ ತರಹದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಬಹುತೇಕ ಬೋಧಕರು ಪರಿಭಾವಿಸಲು ಅಥವಾ ಗುರುತಿಸಲು ವಿಫಲರಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ: ನಾವು ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಆಲೋಚಿಸಬಲ್ಲೆವೇ? ಅದರ ಗೊಡವೆ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವೇ? ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಭಾಷೆಯ ನೆರವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಬಲ್ಲೆವೇ? ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ನಾವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಲ್ಲೆವೇ? ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳು ಯಾವುವು? ನಮಗೂ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗೂ ನಡುವೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ?

ಭಾಷೆಯನ್ನು 'ಸಂವಹನ'ದ ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಸಹ, ಮಕ್ಕಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕು, ಇತರರನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕು, ವಾದ ಮಾಡಬೇಕು.. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಸಂಭವಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಬೋಧಕರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಏನನ್ನೂ ಆಲೋಚಿಸದೇ ಬೋಧಕರ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಪಾಠ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು 'ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ' ಬರೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆ - ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು

ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬೋಧನೆ-ಕಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುರಿಗಳು ಆ ವಿಷಯದ ಕುರಿತ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬೋಧಕನಾದವನು ಏನನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ನೀಡುವುದಲ್ಲದೇ

ಬೋಧಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಸಹ ಇದು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ 'ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬೋಧಕರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ ಸೀಮಿತವಾದುದು. ಇದು ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಹಲವಾರು ಬೋಧಕರುಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

- ಧ್ವನಿಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು
- ಪದಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು
- ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು
- ಪದವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು
- ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಓದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದು
- ಪದಗಳನ್ನು ಓದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದು
- ಸರಿಯಾದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಬರೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಸಂಜ್ಞಾಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು (ಪಂಕ್ಚುಯೇಷನ್ಸ್) ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೋದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದು
- ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದು
- ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಸಹ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಭಾಷಾ ತರಗತಿಗಳು ಪತ್ರ ಓದುವುದು, ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು, ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಬರೆಯುವ ಮೂಲಕವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನುಡಿಯುವ ಮೂಲಕವಾಗಲೀ ಆಲೋಚಿಸಲು, ಸಂವಾದ ನಡೆಸಲು, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಕುರಿತು ಬೋಧಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಧರಿಸುವಂತಹ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳುಂಟು. ಅವು,:

೧. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಇತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ, ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕಲಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ:

ಬೋಧಕರು ಭಾಷೆಯನ್ನ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಬದಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಭಾಗಶಃ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತುಣುಕು ತುಣುಕಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯ ರೀತಿ ಎನ್ನುವವರೆಗೂ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ, ತುಣುಕು ತುಣುಕಾಗಿ ಕಲಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆಲಿಸುವಿಕೆ, ನುಡಿಯುವಿಕೆ, ಓದುವಿಕೆ, ಬರೆಯುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಶಬ್ದಗಳು, ಅಕ್ಷರಗಳು, ಕಾಗುಣಿತಗಳು, ಪದಗಳು, ವಾಕ್ಯಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆ ಬಗೆಯ ತುಣುಕುಗಳೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಳವಾಗಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿದಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹಂತಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ:

- ಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಬ್ದಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ಕೊನೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಓದುವುದು ಮತ್ತು ಬರೆಯುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೋಧಕರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯು ಆಲಿಸುವ, ನುಡಿಯುವ, ಓದುವ, ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಇದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಬೋಧಕರು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಪದಗಳನ್ನು ಆಲಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಸ ಪದಗಳು ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲಾರರು ಎಂದು ಬೋಧಕರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುವುದೆಂದರೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಓದಬೇಕೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪದ್ಯ-ಗದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಕಂಠಸ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಇದೇ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅಕ್ಷರಗಳು ಹಾಗೂ ಪದಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರೆಯಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರೆಯುವ ಮೂಲಕ, ಕಂಠಸ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಕಲಿಯುವ-ಕಲಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಬಯಸುವ ಪ್ರಯಾಸಮಯವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಓದುವಿಕೆ, ಬರೆಯುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಸಂವಾದ, ಅನುಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದಾಗ, ಈ ಇಡೀ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ, ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆಯನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತುಣುಕು ತುಣುಕಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೈದು ಹದ್ದುಬಿಸಿನಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು (ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ) ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಪದಗಳನ್ನೂ, ಪದಗಳಿಂದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

 घ, र, च, ल, अ, ब, न, श घर, चल, घर चल
 अ, म, न, घर, चल, अमन घर चल
 च र ण घर, चल, चरण घर चल

ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಬೋಧಕರು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಪದಗಳನ್ನು, ಪದಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆಗೆ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವರು ಇಡೀ ತರಗತಿಯನ್ನು ಇದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಇಡೀ ಅವಧಿ ಮೀಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ವಾಕ್ಯದ (ಆ ವಾಕ್ಯ ಕೃತಕವಾದುದು, ಅಸಹಜವಾದುದು, ನಿಜ) ಅರ್ಥವೇ ಕಳೆದುಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಇದು ವಸ್ತುವಿಷಯದ -ಓದುವಿಕೆಯ- ಆಯ್ಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕಲಿಸುವಂತಹ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ವಸ್ತುವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ವಸ್ತುವಿಷಯ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾದಾಗ ಕಾಗುಣಿತಾಕ್ಷರಗಳಿಗೆ (ಅರಸನ ಮಗ, ಗಣಪನ ಕದ). (ಉದಾ. ಕಮಲ, ಅಮರ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಕಮಲಾ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ). ಕಾಗುಣಿತವಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ವಸ್ತುವಿಷಯದೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥ, ಪ್ರಯೋಜನ ಅಥವಾ ಆಸಕ್ತಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೧. ಕಾಪಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು

ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ, ಒಂದು ತುಣುಕಾಗಿ, ಅದರ ಶುದ್ಧವಾದ, ಪ್ರಮಾಣಿತವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆ ಕಲಬೆರಕೆಯಾಗದಂತೆ ಕಲಿಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಬೋಧಕರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಇದರರ್ಥ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಪದಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ, ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆ ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಇಂತಹ ಅನುಕರಣೆ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿಯೇ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತೊದಲುತ್ತಾರೆ, ತಡವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಈ ತೊದಲಿಕೆ, ತಡವರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಡುವೆವೇ? ದೊಡ್ಡವರು ಹಾಗೇನೂ ಕಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತಿನ ಈ ತೊದಲುವಿಕೆಯನ್ನು ಅದಲ್ಲದ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ? ಮಕ್ಕಳು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಅವರೆದುರು ಅವೇ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುವೆವೇ ಅಥವಾ ಅವರೆದುರು ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುವೆವೇ, ಆ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಕೇಳಿ ಅದನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡುವರೇ?

ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಮಗಳು (ಮೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವಳು) ಮತ್ತು ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ನಡುವಿನ ಮಾತುಕತೆ:

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ: ಹೇಳು, ನಾನು ಒಳ್ಳೆಯವಳು

ಮಗು: ನಾನು ಒಳ್ಳೆಯವಳು

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ: ನಾನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ

ಮಗು: ನಾನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ: ನಾನು ಕೆಟ್ಟವಳು

ಮಗು: ನೀನು ಕೆಟ್ಟವಳು

ಇಲ್ಲಿ ನೀವೇ ಗಮನಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನು 'ಕೆಟ್ಟವಳು' ಎಂದುಕೊಳ್ಳದಿರಲು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನು, ಹೇಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಮಗುವಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು? ಈ ಮಾತನ್ನು ಅವಳು ಅದಲ್ಲದ ಕಲಿತಳು? ನಕಲು ಮಾಡಿಯೇ? ಯಾರಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೇ ಅಥವಾ... ಅನುಕರಣೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಎಂಥದೋ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ?

೨. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದಷ್ಟೇ ಕಲಿಯಬಹುದು:

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು ಎಂದು, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ (ಪಾಠ ೧, ಪಾಠ ೨ ಇತ್ಯಾದಿ) ಕಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲ. ಪಾಠವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು 'ಬೋಧಿಸಿದ' ಮೇಲಷ್ಟೇ ಪಾಠ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಠದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಭ್ಯವಿದೆಯಾದರೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ಆ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಆ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ತರಗತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು “ನೀವು ಕತೆಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಪದ್ಯವನ್ನೋ ಕೇಳಬೇಕೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಉತ್ತರ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಅವರಿಗೊಂದು ಕತೆ ಹೇಳಿದೆ. ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಅದೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳು “ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ವಾಚಿಸಿ” ಎಂದು ನನಗೆ ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಪದ್ಯ ವಾಚಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳು ಹಿಂದಿನ ದಿವಸ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದ ಕತೆಯನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಲು ಕೋರಿಕೊಂಡರು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕತೆ ಕವನಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ತುಡಿತವಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿವಿಧ ಪಾಠ, ಪದ್ಯ, ಕತೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳುವುದು ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬೇಸರ ಬರಿಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಆ ಕಥಾಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ನಿರಾಸಕ್ತಿ ತಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ, ನಮ್ಮ ಲೋಕಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸ ತರಗತಿ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುದ್ದಿಪತ್ರಿಕೆ, ನಿಯತ ಕಾಲಿಕೆ, ಬೀದಿ ಬದಿಯ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಜಾಹಿರಾತು ರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವೂ ಕೂಡ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತಿಲ್ಲ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಸಹಾಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ ಸೀಮಿತವಾದುದು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವಲ್ಲದೇ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬೇರೆ ಮತ್ತೇನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಾದವರು ಶೋಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೪. ಮಗುವಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ

ಒಂದು ಮಗು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗಲಷ್ಟೇ ಆ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬಹುತೇಕ ಬೋಧಕರು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ / ಅಥವಾ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ, ಸುಭಿಕ್ಷವಾದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥರೂ, ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸಹ ಬಹುತೇಕ ಬೋಧಕರು ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳು ಓದುವುದನ್ನು, ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಬಹಳ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಥವಾ ಬಡತನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯ್ತಂದೆಯರಾದರೂ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ಏನನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಲಾರರು. ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಕಲಿತಾಗಲಷ್ಟೇ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕಲಿಯಬಲ್ಲರು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ತನ್ನ ಮನೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯಲಾಗುವ ಭಾಷಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತದೆ. ಆ ನಿಯಮಗಳು ಧ್ವನಿಗಳಿರಬಹುದು, ಪದಗಳಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಂವಾದವಿರಬಹುದು. ಒಂದು ಮಗು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನಷ್ಟೇ ಕಲಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯಗುಚ್ಛವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಲು ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಕಲಿತಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹಾಗೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವೆಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಕಲಿತಿರುತ್ತದೆ. ತನಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸಹ ಮಗುವಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾರು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ?

ಆದರೆ ಮಗುವಿನ ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹಾಗೂ ಪದಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮಗುವಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂವಾದದ ನಿಯಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿತಿರುವ ಮಗುವು ತರಗತಿಗೆ ಬಂದು ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ:

- ಓದುವ-ಬರೆಯುವ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರಬೇಕು.
- ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಪರಿಚಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು.
- ಬೋಧಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಮಗುವಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ, ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಆಲಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಏನನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಾರೋ ಅದಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಮಗುವಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ತಿಳಿದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಗುವಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.
- ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಳು, ಪದಗಳು, ಉಚ್ಚಾರಣೆ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಕಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಮೇಲಿನವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ, ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ, ತರ್ಕಬದ್ಧ ವಾಗ್ವಾದದ ಮೂಲಕ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಓದುವ ಬರೆಯುವ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಬಳಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೊಡ್ಡುವುದಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಕಷ್ಟಕರವಾದುದಲ್ಲ!

ರಜನಿ ದ್ವಿವೇದಿ ಮತ್ತು ಶೋಭ ಶಂಕರ್ ಅವರು ವಿದ್ಯಾಭವನ ಎಜುಕೇಷನ್ ರಿಸೋರ್ಸ್ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಳೆದ ೬ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ೧೨ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಬಿಹಾರ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ, ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಮತ್ತು ರಾಜಾಸ್ತಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಕ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಾಣದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರಜನಿ ಅವರು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ಡಿ.ಎಡ್. ಕೋರ್ಸ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶೋಭಾ ಅವರು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಪಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಇಮೇಲ್ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ: rajni@vidyabhawan.org ಮತ್ತು

shobha@vidyabhawan.org

ಭಾಷಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು

ಹಂತ ೧: ಈ ಕೆಳಗಿನ ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ.

ಹಂತ ೨: ಈ ಕೆಳಗಿನ ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನ ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ರಚಿಸಿ.

ಹಂತ ೩: ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ.

